

VIUM GRAVHØJE

8620 Kjellerup

1: Troldehøj set fra øst med Klargård høj i skellet i baggrunden.

2: Trampestien fra Vium Kirke set fra øst.

3: Den lave ret forgravede gravhøj ud til trampestien. I baggrunden Vium Kirke.

4: Vium Kirke og trampestien set fra vest.

Administration

Ejerforhold Privatejet
Oprettet 2014
Sidste rettelse -
Tilsyn og beskadigelser Kulturarvsstyrelsen - [KUAS](#)
Pleje, skiltning og 100 m.-zone [Silkeborg Kommune](#)
FREDNINGSNR. [2209 19-20](#)
STEDNR. [130614-64](#)

Find Fortidsmindet med GPS

GPS Breddegrad 56.332653
Længdegrad 9.36798
UTM-system E 522943 N 6242953

Beskrivelse

Vium kirkes menighedsråd og Silkeborg Kommune åbnede i 2014 en attraktiv natursti på kirkens jorder vest for Vium Kirke, som ud over en flot naturoplevelse giver en fin mulighed for at opleve et par af bronzealderens store gravhøje på egnen. Lokal skiltning ved stien giver yderligere oplysninger.

Det skovklædte bakke drag nordvest for kirken hæver sig indtil 86 meter over havet og omgives mod øst af mosearealet ved Vium Mose. Dette var et klassisk landskab for bronzealderens bopladser og landbrug med marker tæt på både skov og vand. Moseområdet var i bronzealderen et helligt sted, hvor blandt andet ofringer til guderne fandt sted. Mange gange var det yderst værdifulde genstande, som blev ofret i moserne. Smykker i bronze og guld samt de velkendte lur-horn er blot nogle få eksempler.

To store gravhøje "Trolldøj" og "Klargård Høj" kroner landskabet nordvest for Vium Kirke og højene fremstår nu fint plejet og ryddet for trævækst, hvorved de ligesom i bronzealderens åbne overdrevs-landskab igen ses viden om. Højene indgår i en hel række af højtliggende gravhøje fra denne periode på den jyske højderyg, som i løbet af bronzealderen næsten antog karakter af én stor gravplads. Ingen af højene er undersøgt - ej heller en tredje, ret lav og temmelig forgravet, men fredet høj, som ligger ud til stien ca. 150 meter syd for Trolldøj.

Storhøjene fra bronzealderen indeholder som regel adskillige gravanlæg tilføjet gennem perioden. I bunden egekistegrave og lidt senere i midten af bronzealderen stenkister med brændte ben og gravgaver fra afdøde, hvorunder gravhøjen ofte blev udvidet. I toppen af højene er der endvidere som regel tilføjet adskillige gravurner, da brandgravsskikken i den yngre del af bronzealderen og frem til afslutningen ca. 500 f. Kr. blev helt enerådende. Oprindeligt var storhøjene som regel omgivet af adskillige mindre og for en stor del yngre gravhøje, hvorved gravpladsen efterhånden dækkede store arealer.

Højbyggeriet i bronzealderen var en kolossal investering af både arbejde og frugtbar tørv, som blev skrælet af og oplagt i højene. Samlet vidner de om en fælles ideologi og et klasseopdelt høvdingesamfund. Til de største gravhøje - se f.eks. Hohøj - blev der brugt op mod 20.000 m³ græstørv, fra arealer som ellers kunne indgå i landbruget. Højene havde sikkert også afledte funktioner som markering af det lokale territorium og fungerede samtidig som samfundets samlingsplads. Mange af gravhøje er også genanvendt som for eksempel signalplads ("Bauehøj") i nyere tid ved afbrænding af bål på højtliggende gravhøje, som kunne ses viden om.

I middelalderen blev mange også brugt som rettested for kriminelle - herom vidner stednavne som "Galge- og Stejlehøj". Trolldøj ved Vium er givetvis opkaldt efter folketroens opfattelse af oldtidens gravhøje som hjemsted for overnaturlige kræfter, nisser og trolde, som man ikke skulle komme i konflikt med ved for eksempel at grave i højen. Så mange gange har folketroen faktisk beskyttet fortidsminderne mod overgreb og ødelæggelse.

På en tur til Vium er den smukke kvaderstenkirke, som blev grundlagt ca. 1150, absolut også et besøg værd. Kirken er en klassisk romansk stenkirke med tilføjet tårn i gotisk stil engang i 1400-tallet. Indenfor står en smuk granit-døbefont fra kirkens grundlæggelse og loftet har kalkmalerier med apostle og helgener, som blev afdækket i 1967, men menes at stamme fra 1500-tallet.

En anden ting Vium Kirke er kendt for er at digterpræsten Steen Steensen Blicher blev født på Vium præstegård 11. oktober 1782. På forpagterboligen, hvor præstegården oprindeligt lå, ses en mindeplade over Blicher og ved P-pladsen nedenfor præstegårdshaven står en mindesten rejst på Blichers 100-års dag.

